

míněností převzatého zaručení. Doplnovací řízení mělo se tudíž omeziti na tyto otázky, z čehož je zřejmé, že ustanovení první věty § 179 c. ř. s. i ustanovení § 235 c. ř. s. o změně žaloby byla v doplnovacím řízení vyloučena, ježto ústní jednání mělo býti provedeno jen k doplnění procesní látky, kterou se nižší soudy již obíraly, ovšem nedostatečně. Podle §§ 483, odst. 3, a 513 c. ř. s. není v opravném řízení přípustná změna žaloby ani za souhlasu stran a není proto ani přípustná v řízení zahájeném podle zrušujícího usnesení dovolacího soudu, jehož účelem jest, aby podstatné vady řízení, vyšším soudem shledané, byly napraveny, ale nikoli, aby bylo stranám umožněno dohnati to, co až do skončení průvodního řízení v první stolici (§ 179 c. ř. s.) opominuly a co důsledkem toho jest již vyloučeno z procesního jednání, a aby tak změnily základ původní žaloby, na kterémž byla věc posouzena již třemi stolicemi.

Čís. 15728.

Úrazové pojištění dělnické (zák. č. 1/1888 ř. z.).

K pojmu podnikového úrazu se nevyžaduje, aby se výkon služby zaměstnancovy, při němž došlo k jeho úrazu, týkal právě provozu té části podniku (stavby), v níž mu byl úraz způsoben; stačí, že se úraz stal v provozu podniku a že jest s ním v souvislosti.

Předpis § 46 úraz. zák. se netýká případů odpovědnosti podle §§ 1313 a) a 1315 obč. zák.

Ustanovení § 45, odst. 2, úraz. zák. se vztahuje i na společnosti s ručením omezeným; jednatele řečené společnosti nenáleží k osobám třetím, uvedeným v §§ 45—47 úraz. zák.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1937, Rv I 771/35.)

Žalobce byl u žalované společnosti s ručením omezeným zaměstnán jako technický úředník. Při vykonávání svého povolání pracoval na stavbách a byl při tomto výkonu své služby pro jmenovanou firmu zasypán troskami zřítivší se novostavby. Ing. Rudolf M. a spolužalovaný ing. Vlastimil P., vedoucí betonářského oddělení žalované společnosti, byli pro tuto nehodu trestně odsouzeni. Žalovaná firma i její spolužalovaní jednatele mají podle žalobcova přednesu na nehodě vinu. Majitelé žalované firmy docházeli na stavbu, aby na ni dohlíželi, dávali osobně rozkazy a jako odborníci museli věděti, že výpočty vypracované ing. Rudolfem M-em a ing. Vlastimilem P-em nejsou správné. Jako odborníci museli pozorovati, že železobetonové a betonové konstrukce nepostačují, měli aspoň sami výpočty přezkoumati a přesvědčiti se, zda jsou správné. Tím, že tak neučinili — ani firma, ani ing. P., ani ing. Pavel M. — dopustili se opominutí, které mělo v zápětí onu nehodu. Tato opatrnost byla u žalované firmy i ostatních žalovaných na místě tím více, že oné nehodě již předcházela na stavbě nehoda jiná. Podle toho jest míti za to, že ing. Rudolf M. a ing. Vlastimil P., nebyli k uložené práci způsobilí, dopustili se takových stavebních poklesků, pro něž byli trestně odsouzeni, a že žalovaná firma i její jednatele

ing. P. a ing. Pavel M. proto, že, ač o tom věděli, nenahradili je zaměstnanci jinými, mají i za tyto své zaměstnance plnou odpovědnost a jest jim zejména vytknutí v daném případě vinu podle § 1315 obč. zák. Žalobce se proto na žalovaných domáhá náhrady způsobené mu škody. Proti žalobě namítli žalovaní jednatelé firmy ing. Tomáš P. a ing. Pavel M., že nejsou k tomuto sporu pasivně legitimováni. Žalobce utrpěl úraz při výkonu svého povolání jako jejich zaměstnanec na stavbě. Spadá proto tato věc pod úrazový zákon. Podle § 46 tohoto zákona má pojištěnec jen tehdy proti podnikateli nárok na náhradu škody, když úraz při práci byl úmyslně způsoben některou z osob jmenovaných v § 45, odst. 1 a 2, uved. zák. U žalované firmy jsou těmi osobami jednatelé ing. Tomáš P. a ing. Pavel M. Ti však nešťěstí úmyslně nezpůsobili a žalobce to ani netvrdí. Tvrdí jen zavinění kulpósní, ale to podle uved. předpisu neodůvodňuje proti nim náhradního nároku. Poněvadž tu platí zvláštní ustanovení úrazového zákona, nelze se dovolávat předpisů občanského zákoníka, na nichž jest žaloba založena. Ing. Tomáš P. a ing. Pavel M. jednali v stavebních věcech jen jako jednatelé firmy. Za jejich jednání nebo opominutí odpovídá proto v oboru práva civilního jen firma, nikoli oni sami osobně. Oni jako jednatelé ani nemohou ve věcech stavebních jednati za svou osobu, protože nemají sami osobně stavební koncese, nýbrž tu má jen žalovaná firma P. a M. Cokoli jednatelé ve stavebních věcech podnikají, činí tak jen jako jednatelé firmy. Co se týká spolužalovaného ing. Rudolfa M-a, byla žaloba proti němu postoupena podle § 261 c. ř. s. příslušnému krajskému soudu a spolužalovaný ing. Vlastimil P. přiznal v podstatě v žalobní odpovědi, že žalobcův nárok jest proti němu po právu. K tomuto přednesu uvedl žalobce, že nejde o podnikový úraz, ježto nebyl zaměstnán na stavbě J-ově a práce, jež tehdy v kanceláři konal, se týkaly staveb docela jiných, které ovšem stavěla též žalovaná firma. V rozhodující době byl na stavbě přítomen ing. Tomáš P., který, ač seznal, že stavba hrozí sesutím, neopatřil nic, aby zachránil přítomné lidi. P r v ý s o u d uznal žalobní nárok důvodem po právu proti ing. Vlastimilu P-ovi, zamítl však žalobu proti žalované podnikatelské firmě a jejím jednatelům ing. Tomáši P-ovi a ing. Pavlu M-ovi. O d v o l a c í s o u d, potvrdiv rozsudek prvního soudu, pokud se týkal žalované firmy, zrušil tento rozsudek ve výroku zamítajícím žalobu proti ing. Tomáši P-ovi a ing. Pavlu M-ovi a uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl žalobcovu dovolání, vyhověl však rekursu žalovaných ing. Tomáše P-a a ing. Pavla M-e a uložil odvolacímu soudu, aby nehledě k důvodům, z nichž zrušil stran nich rozsudek prvního soudu, rozhodl znova o žalobcově odvolání.

D ů v o d y :

Žalobce spatřuje nesprávné právní posouzení jednak v tom, že odvolací soud přisvědčil názoru prvního soudu, že jde v souzeném případě o podnikový úraz ve smyslu předpisů úrazového zákona č. 1/1888

ř. z. v doslovu zákona č. 207/1919 Sb. z. a n., jednak v tom, že odvolací soud neuznal nárok žalobní proti žalované firmě za důvodný. V prvním směru jest nesporné, že žalobce byl v době úrazu ve službách žalované firmy a že se mu stal úraz při výkonu služby pro žalovanou firmu. V rozh. č. 2214 a 2397 Sb. n. s., na něž se odkazuje, byla vyslovena zásada, že jest za podnikový úraz pokládati takový úraz, jenž se přihodil při provozování podniku a jenž jest v příčinné souvislosti s ním. Byl-li žalobce v době úrazu ve službách žalované firmy a úraz se mu přihodil při výkonu služby pro žalovanou firmu, tedy v jejích službách, v jejím podniku a z příčin souvisejících s provozováním jejího podniku, tedy jest úraz žalobcův pokládati za podnikový. K pojmu podnikového úrazu se nevyžaduje, aby se výkon služby žalobcovy týkal právě té stavby, kterou byl úraz způsoben, poněvadž z ustanovení § 1 úraz. zák. plyne, že předmětem pojištění není jednotlivé dílo podnikatellovo, nýbrž jeho podnik jako celek, a že jsou v něm pojištění hromadně všichni zaměstnanci. Pro otázku podnikového úrazu tedy v souzeném případě nerozhoduje, zda žalobce konal práce pro žalovanou firmu v její kanceláři u zřícené stavby a pro zřícenou stavbu, či pro nějakou jinou její stavbu. Jde-li v souzeném případě o úraz podnikový, jest jej posuzovati podle zvláštních předpisů úrazového zákona, které vylučují užití všeobecných ustanovení zákoníka občanského, ledaže by úrazový zákon sám na ně poukazoval. V souzeném případě platí výhradně předpis § 46 úraz. zák., podle něhož poškozený má nárok na náhradu škody proti podnikateli jen tenkrát, když mu byl úraz při práci způsoben úmyslně některou z osob v § 45, odst. 1 a 2, úraz. zák. jmenovaných. Žalobce sám připouští, že mu nikdo z těchto osob úraz úmyslně nezpůsobil. Dovojuje-li, že ustanovení § 46 úraz. zák. má ovšem na mysli odpovědnost podnikatelské firmy za její zákonné zástupce (jež nazývá representanty) jen tehdy, byl-li úraz způsoben úmyslně, ale že tím není vyloučena další odpovědnost žalované firmy za její ostatní zaměstnance ve všech případech, jež má na mysli občanský zákon, jest na omylu. V té příčině stačí ho odkázati na rozh. č. 3740, 3772, 6341 a 12932 Sb. n. s., v nichž bylo blíže vyloženo, že všeobecný předpis § 1315 obč. zák. neplatí pro případy, pro něž byly vydány zvláštní zákonné předpisy, a takovým zvláštním předpisem pro obor úrazového pojištění dělnického jest právě § 46 úraz. zák., jak to již odvolací soud správně vyložil. Práví-li se v § 46 uved. zák., že pojištěnec nebo jeho pozůstalí jsou oprávněni domáhati se náhrady na podnikateli jen tenkrát, byl-li úraz podnikový způsoben úmyslně, plyne z toho úsudkem z opaku, že jest vyloučena odpovědnost za všechny jiné případy úrazu, zejména odpovědnost za zaměstnance podle § 1313 a) a § 1315 obč. zák., kteréhožto případu odpovědnosti se právě žalovce dovolává s poukazem na trestní odsouzení spolužalovaných zaměstnanců ing. Vlastimila P. a ing. Rudolfa M. Odvolací soud zrušil mezitímní rozsudek prvního soudu v části týkající se spolužalovaných ing. Tomáše P. a ing. Pavla M., a to z důvodu, že je považoval jako jednatele spolužalované podnikatelské společnosti za representanty podnikatelky ve smyslu § 47 úraz. zák., kteří ručí podle předpisů občanského zákoníka. Žalovaná podnikatelská firma jest společností s ručením omezeným a společně žalovaní ing. Tomáš P.

a ing. Pavel M. jsou jejími jednateli. V rozh. č. 6341 a 128 Sb. n. s., na něž se odkazuje, bylo blíže vyloženo, že společnost s ručením omezeným i její společníci odpovídají pojištěnému za škodu úrazem v podniku mu vzešlou jen v mezích § 46, odst. 1, úraz. zák. a že jednatele společnosti s ručením omezeným nenáleží k osobám třetím uvedeným v nadpisu §§ 45 až 47 úraz. zák., jež podle § 47 cit. zák. odpovídají za úrazy jimi způsobené podle předpisů občanského zákoníka. V rozhodnutích těch bylo také vyloženo, že ustanovení odstavce druhého § 45 úraz. zák. platí i pro společnosti s ručením omezeným a že otázka viny nebo úmyslnosti se posuzuje u takové společnosti podle osob jednatelů. Posuzuje-li se souzený případ s tohoto právního hlediska, jest stěžovatelům dáti za pravdu, že odvolací soud neposoudil věc po právní stránce správně, uznal-li, že odpovědnost žalovaných ing. T. P. a ing. P. M. jako jednatelů zároveň žalované podnikatelské firmy jest posuzovati podle § 47 úraz. zák. a tudíž podle předpisů práva občanského. Odpovědnost těchto žalovaných jako jednatelů žalované podnikatelské firmy nepřichází v úvahu jinak než podle § 46 úraz. zák., tedy jen v případě úrazu úmyslně způsobeného. Že by stěžovatelé jako jednatele žalované společnosti způsobili žalobci úraz úmyslně, nebylo však žalobcem ani tvrzeno. Za toho stavu věci není tedy potřebí doplnění řízení požadovaného odvolacím soudem a bude proto na něm, aby, řídě se právním názorem tu vysloveným, podrobil odvolání žalobcovo po té stránce novému přezkumu a znova o něm rozhodl.

Čís. 15729.

Předpisy zákona o osmihodinové době pracovní č. 91/1918 Sb. z. a n. neplatí pro služební smlouvy sjednané, byť i mezi československými státními příslušníky, v cizině (v Iranu), byly-li i tam práce na základě těchto smluv zaměstnanci konány.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1937, Rv I 242/36.)

Žalobce, jenž ujednal v cizině (Iranu) se žalovanou firmou, mající sídlo v Československu, služební smlouvu, podle níž v Iranu (Persii) také konal práce v cukrovaru iranské vlády, domáhá se na žalované firmě zaplacení odměny za práci přes čas, pokud pracoval více než 10 hodin denně. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Podle § 37 obč. zák. se obligační smlouvy, které uzavřeli tuzemci v cizině, posuzují podle právního řádu místa, kde byly uzavřeny. Žalobce pracoval v Iranu (Persii), pro něž podle mezinárodních smluv neplatí zákon o osmihodinové době pracovní a kde nyní ani nelze při způsobu tamní práce zákon ten prováděti (viz čl. 16 smlouvy č. 88/1922 Sb. z. a n.) a pro něž nemohou zdejší (československé) úřady povolovati práci přes osm hodin. Ježto uvedený zákon tam neplatí, není tam také úřadu, který by dával k práci té povolení, nehledíc k tomu, že se pracovalo v cukrovaru iranské (perské) vlády. Se zřetelem k tomu